

SFEERVERSLAG WERKPLAATS 1, 24 JUNI 2024

Inleiding

Maandag 24 juni 2024 vond de eerste werkplaats van het project Lith-Bokhoven plaats. Ongeveer 40 bewoners, ondernemers en vertegenwoordigers van de betrokken partners gingen tijdens deze eerste bijeenkomst aan de slag met de dijkverbetering. Van elke werkplaats wordt een sfeerverslag gemaakt: een combinatie van een beschrijving en foto's, de presentaties die gebruikt zijn en belangrijkste resultaten. Het sfeerverslag is ter informatie. De resultaten van de werkplaats worden door het projectteam verwerkt en gebruikt in de daaropvolgende werkplaats(en). Als u iets opgevallen is in dit verslag, of u wilt er op reageren, neem dan contact op met Tim Smit (tsmit@aaenmaas.nl, 06-57931631).

Deze eerste werkplaats stond in het teken van kennismaking met elkaar, het project, de werkplaatsen en het projectteam. Daarnaast hebben we gebrainstormd over de uitdagingen die voor ons liggen.

Welkomstwoordje en kennismakingsronde

Na de informele inloop vond om 19.00 uur het formele welkom plaats. Tim Smit en Jan Bouman, van het projectteam, gaven een presentatie waarin ze de aanwezigen meenamen in het project en het doel van de werkplaatsen. Ze benadrukten dat iedereen vanuit een eigen perspectief naar dit project kijkt; met verschillende belangen, verwachtingen en eerdere ervaringen. Door elkaar te begrijpen en naar elkaars standpunten te luisteren, kunnen we deze verschillende invalshoeken benutten en versterken. Het is essentieel dat we samenwerken en open staan voor elkaars ideeën, zodat we de uitdagingen waar we voor staan effectief kunnen aanpakken.

Ook schetsten zij het hele projectverloop. Het duurt nog enige tijd voordat de uitvoering start. De komende tweeënhalf jaar zullen de hoofdkeuzes worden gemaakt en vastgesteld via het voorkeursalternatief. We onderzoeken meerdere oplossingen voor de opgave in de vorm

van zogeheten "mogelijke alternatieven". Naarmate het project vordert, zal er steeds meer duidelijkheid komen over hoe de dijk en de omgeving eruit komen te zien.

Na de formele opening vond een kennismakingsronde plaats in groepjes. Binnen die groepjes gingen deelnemers in gesprek om elkaar beter te leren kennen en erachter te komen wat de beweegredenen waren voor mensen om deelnemer te worden van de werkplaatsen.

De liefde voor het gebied en de betrokkenheid bij hun dagelijkse leefomgeving vormen de belangrijkste motivatie voor mensen om betrokken te raken bij de werkplaatsen. Meerdere deelnemers willen bijdragen aan een duurzame oplossing en denken actief mee over de toekomstige inrichting van de dijk en omgeving. Zij hechten waarde aan het behoud en versterken van onder andere groen, natuur, afwisseling en erfgoed. Daarnaast zien sommige deelnemers raakvlakken met hun professionele expertise. Ze zijn nieuwsgierig naar de dijkversterking vanuit hun eigen vakgebied, maar ook geïnteresseerd in de perspectieven van anderen. Deze mix maakt de werkplaatsen tot een rijke bron van inzichten en discussies. Er is ook ruimte voor bezorgdheid over bijvoorbeeld de impact die de dijkverbetering op hun woningen zal hebben.

Wat vindt u belangrijk in het gebied?

Na de kennismakingsronde gingen we in nieuwe groepjes uiteen om te discussiëren over uitdagingen voor de ruimtelijke kwaliteit.

De uitdaging "eenduidigheid versus variatie" werd uitgebreid besproken door de deelnemers, die de variatie van de dijk zeer waarden. Enkele waardevolle elementen uit die variatie die genoemd zijn: het oude meubilair, de keitjes op de Dijkweg, de kronkelende dijk, de wielen ('waterplassen' naast de dijk die het restant zijn van een oude dijkdoorbraak), de monumentale huizen, en de begrazing van het aanliggende natuurgebied.

Een suggestie was om overal bakenbomen te (her)planten om zo een gevoel van eenduidigheid te creëren. De bakenbomen staan langs de Maas en fungeerden vroeger als baken voor de scheepvaart.

De uitdaging "verbeteren recreatieve structuur" kwam uitgebreid aan bod, waarbij een aantal deelnemers hun irritaties over de recreatie op de dijk deelden. Meerdere voorbeelden van ergernissen werden besproken. Zo lopen honden weleens los op plekken waar dat niet mag, wordt er soms na zonsondergang in de uiterwaarden gerecreëerd, en zijn er zorgen over mogelijke overbevissing. Ook werd er gesproken over knelling tussen fiets, auto, en motoren. Bijvoorbeeld door te hard rijden, en het volume. Geluidsoverlast wordt ook veroorzaakt door jetski's. Ook zwerfvuil werd gezien als een probleem.

Ook werd de uitdaging om de historie langs de dijk meer beleefbaar te maken besproken. Hierbij werd gedacht aan een betere informatievoorziening langs de dijk, het zichtbaar maken van Fort Crèvecoeur, maar ook aan het herkenbaar maken van andere markante gebouwen. Bovendien werd geopperd om meer gebruik te maken van de historische Zuiderwaterlinie en het oorlogserfgoed. Ook werd er gesproken over pontjes die in het verleden gingen en in de loop der tijd zijn verdwenen.

Ook zagen deelnemers uitdagingen op het gebied van het herstellen of versterken van de biodiversiteit, en kaarten daarmee ook het toekomstige beheer van de natuur en de dijken aan. Een belangrijke vraag hierbij was hoe het toekomstige maai-beheer kan worden ingericht zodat ook insecten en vlinders een plek krijgen, maar ook het hoog gewaardeerde uitzicht behouden blijft.

We sloten de werkplaats af met een korte terugkoppeling uit de groepjes, en kondigden een volgende werkplaats in oktober 2024 aan. Nadien was er gelegenheid om nog wat na te praten met elkaar. Al met al kijken we terug op een geslaagde eerste werkplaats.

